

به نام خدا

۲۰۶۱۷۱۰

اصول حسابداری ۱

مؤلف: نعمت الله بهمنی
ویراستار علمی: عارفه عطاری

۱۳۹۸

مؤسسه آموزشی تألیفی ارشدان

سرشناسه	: بهمنی، نعمت‌الله، ۱۳۶۰-
عنوان و نام پدیدآور	: اصول حسابداری ۱/مؤلف نعمت‌الله بهمنی ؛ ویراستار علمی عارفه عطاری.
مشخصات نشر	: تهران: آموزشی تألیفی ارشدان، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۵۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۵-۷۳۹-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: حسابداری -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	: Accounting -- Study and teaching (Higher)
شناسه افزوده	: عطاری، عارفه، ۱۳۷۰ -، ویراستار
رده بندی کنگره	: HF۵۶۵۵
رده بندی دیویی	: ۶۵۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۷۳۲۷۰۶

مؤسسه آموزشی تألیفی ارشدان

اصول حسابداری ۱
نعمت الله بهمنی
عارفه عطاری
آموزشی تألیفی ارشدان
اول
اول ۱۳۹۸
www.iranypist.com
www.iranypist.com
۹۷۸-۶۰۰-۹۹۵-۷۳۹-۲
۱۰۰۰
www.arshadan.com
www.arshadan.net
۰۲۱۴۷۶۲۵۵
۴۵۰۰۰ تومان

■ نام کتاب:
■ تألیف:
■ ویراستار علمی:
■ ناشر:
■ ویرایش:
■ نوبت چاپ:
■ حروفچینی و صفحه آرایی:
■ طراح و گرافیکست:
■ شابک:
■ شمارگان:
■ مرکز خرید آنلاین:
■ مرکز پخش و توزیع:
■ قیمت:

زندگی وابسته به جهان اقتصادی به گونه ای مورد تغییر و تحول قرار گرفته است که شناخت جنبه‌های مختلف مالی آن یکی از ملزومات زندگی و آسان شدن مدیریت آن‌ها می‌باشد بدین منظور در این کتاب قصد داریم انواع حساب‌ها را معرفی کرده و به تعریف اجمالی آن‌ها پردازیم بدیهی است شناخت انواع حساب‌ها کمک شایانی به مدیریت حساب‌هایمان می‌کند. اهمیت وجود علم حسابداری در زندگی به گونه ای است که برای مدیریت مالی یک زندگی کوچک تا یک شرکت بزرگ به آن احتیاج پیدا می‌کنیم بنابراین استفاده از نرم افزار حسابداری با قابلیت‌های مختلف و به روز بودن می‌تواند شما را در این راه کمک کند.

حسابداری زبان تجارت در دنیای اقتصاد کنونی است. زبانی که به کمک آن فعالیت حوزه‌های مختلف تجارت، اطلاعات مالی خود را به اشتراک می‌گذارند. همان گونه که هر زبانی، دستور زبان و قواعد منحصر به خود را دارد، اصول حسابداری نیز در برگیرنده قواعد و اصول حسابداری است و این قواعد باعث می‌شود که استفاده کنندگان از اطلاعات حسابداری، امکان اتکا به اطلاعات سایر حسابداران را داشته باشند.

اصول حسابداری ضوابط و قواعد کلی است که مورد قبول گروه بیشتری از اهل فن می‌باشد، و عملاً سر مشق و راهنمای آنان قرار می‌گیرد. بدون پیروی از این ضوابط، عملیات حسابداری و نتایج حاصله از آن برای اشخاص ذی‌علاقه دارای مفهوم مشترک نخواهد بود. چنانچه هر حسابدار بر اساس ذوق و سلیقه شخصی خود مبادرت به انجام عملیات حسابداری، نگاهداری حساب‌ها و تنظیم صورت حساب کند حاصل کار او برای دیگران فایده کافی نخواهد داشت، و مقایسه نتایج فعالیت‌های مالی یک مؤسسه در ادوار مالی مختلف و صورت حساب‌های مؤسسات مشابه با یکدیگر امکان نخواهد یافت.

این اصول و ضوابط توسط عده ای از حسابداران خبره و اهل فن در هر کشور پس از بررسی‌های فراوان تدوین می‌شود و مورد قبول اکثریت قریب به اتفاق حسابداران متخصص می‌باشد. وظیفه تدوین این اصول را در ایران سازمان حسابرسی به عهده گرفته است.

بر اساس بند چهار تبصره دو ماده واحده مصوب ۱۳۶۲/۱۰/۵ تدوین اصول و ضوابط فنی قابل قبول حسابداری و حسابرسی جز وظایف سازمان حسابرسی تعیین گردیده است که از طریق انتشار استانداردهای بررسی و پذیرفته شده، این اصول را به جامعه عرضه می‌دارد و معمولاً

بوسیله الزام از طریق سازمانهای مربوطه از قبیل دارایی و بیمه و بورس و غیره اجرای آن را در جامعه جاری می‌سازد.

اگر هر حسابدار مطابق سلیقه و تمایل شخصی خود اقدام به انجام عملیات مالی و حسابداری از قبیل ثبت و تلخیص و طبقه بندی اطلاعات نماید، اطلاعات ثبت شده قابلیت مقایسه با اطلاعات سایر موسسات و شرکتها را نخواهد داشت و طبیعتاً به تعداد حسابداران موجود فرم و طبقه بندی اطلاعات مالی خواهیم داشت به همین دلیل است که جهت انجام عملیات مالی نیاز به دستورالعمل‌ها و ضوابط مشخصی است که به این ضوابط و راهکارها، اصول حسابداری می‌گویند.

بنابراین اصول حسابداری قوانینی هستند که باید در هنگام تهیه صورتهای مالی که برای افراد خارج از شرکت توزیع شود باید دنبال شود (یا سازمان دیگری). اصول حسابداری شامل رهنمودهای اساسی و مفروضاتی نظیر اصل هزینه، اصل تطبیق، اصل افشاپذیری، اصل شناخت درآمد، قوانین نظارتی صنعت مشخص، مادی بودن، محافظه کاری، سازگاری و چیزهای دیگر است. آشنایی با این اصول کمک می‌کند تا حسابداری را بهتر بشناسیم و بخش‌های مختلف آن را بهتر درک کنیم. اغراق نیست اگر بگوییم این اصول تقریباً در همه‌ی موارد مرتبط با حسابداری نفوذ کرده‌اند. در کتاب حاضر شما بیشتر با اصول حسابداری طی ۶ فصل آشنا خواهید شد.

با آرزوی موفقیت برای شما

فهرست مطالب

فصل اول: آشنایی با مفاهیم پایه حسابداری

۱۵.....	کلیات
۱۶.....	حسابداری هنر، فن یا علم؟
۱۷.....	مفروضات حسابداری
۱۸.....	الف) فرض تفکیک شخصیت
۱۸.....	ب) فرض تداوم فعالیت
۱۹.....	ج) فرض دوره ی مالی
۱۹.....	د) فرض یا مبنای تعهدی
۲۰.....	ه) فرض واحد پول (واحد اندازه گیری)
۲۰.....	اصول پذیرفته شده حسابداری
۲۱.....	اصل بهای تمام شده در حسابداری
۲۲.....	اصل تطابق هزینه با درآمد در حسابداری
۲۲.....	اصل تحقق درآمد
۲۳.....	اصل افشاء کامل
۲۳.....	خصوصیات کیفی اطلاعات حسابداری
۲۴.....	مربوط بودن
۲۵.....	قابلیت اعتماد یا قابلیت اتکاء
۲۶.....	قابلیت مقایسه
۲۸.....	استانداردهای حسابداری
۲۹.....	نکات کلیدی فصل
۳۲.....	تمرین ها و مسائل
۳۳.....	سوالات چهارگزینه ای

فصل دوم: تجزیه و تحلیل معاملات و عملیات مالی معادله اساسی حسابداری

(دارایی بدهی سرمایه)

۳۷.....	انواع حساب ها و ماهیت آنها
۳۸.....	بدهکار و بستانکار در حسابداری چیست؟

۳۹.....	طبقه‌بندی حساب‌ها براساس نوع حساب
۴۰.....	دارایی
۴۱.....	بدهی
۴۲.....	حساب‌ها و اسناد پرداختی تجاری
۴۲.....	سایر حساب‌ها و اسناد پرداختی
۴۲.....	پیش دریافت‌ها
۴۲.....	ذخیره مالیات
۴۳.....	سود سهام پیشنهادی و پرداختی
۴۳.....	تسهیلات مالی دریافتی
۴۴.....	☐ سرمایه و حقوق صاحبان سهام
۴۵.....	☐ معاملات یا رویدادهای مالی
۴۵.....	انواع تجزیه و تحلیل رویداد مالی
۴۶.....	رویدادهای مالی مقایسه‌ای
۴۶.....	☐ تجزیه و تحلیل رویدادهای مالی
۵۴.....	☐ نکات کلیدی فصل
۵۶.....	☐ تمرین‌ها و مسائل
۵۸.....	☐ سوالات چهارگزینه‌ای

فصل سوم: ثبت رویدادهای مالی

۶۱.....	☐ جریان اطلاعات در سیستم حسابداری
۶۲.....	اجزا سیستم حسابداری
۶۳.....	سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری
۶۴.....	☐ ثبت و انتقال رویدادهای مالی در سند حسابداری
۶۵.....	جریان اطلاعات در سیستم حسابداری
۶۷.....	اسناد مثبت (اسناد ثابت کننده)
۶۹.....	☐ نحوه تحریر رویدادهای مالی در دفتر روزنامه
۷۰.....	☐ ثبت رویدادها در دفتر روزنامه
۷۷.....	روش ثبت و نوشتن دفتر کل
۸۱.....	مانده گیری حسابهای دفتر کل
۸۸.....	☐ تصحیح اشتباهات تراز آزمایشی

۸۸.....	شناسایی اصول ثبت و گزارش حسابها
۸۹.....	دفتر حسابداری (روزنامه کل - معین)
۹۱.....	دفتر معین.....
۹۱.....	دفتر معین حسابهای دریافتنی.....
۹۴.....	دفتر کل به شکل T
۹۴.....	کارتهای معین حسابها و مآخذ ثبت و روش کنترل ثبت ارقام در آنها
۹۶.....	نکات کلیدی فصل
۹۷.....	تمرینها و مسائل
۱۰۱.....	سوالات چهارگزینه ای

فصل چهارم: بسط اساسی معادله حسابداری (هزینه درآمد برداشت - سرمایه گذاری)

۱۰۳.....	سرمایه گذاری و سرمایه گذاری مجدد
۱۰۳.....	سرمایه گذاری
۱۰۴.....	سرمایه گذاری مجدد
۱۰۵.....	ثبت سرمایه گذاری مجدد
۱۰۵.....	انواع روشهای تامین مالی
۱۰۷.....	شباهت و تفاوت برداشت و هزینه
۱۰۷.....	درآمد و هزینه
۱۰۷.....	مفهوم درآمد
۱۰۹.....	مفهوم هزینه
۱۱۰.....	نحوه ثبت درآمد و هزینه
۱۱۰.....	نحوه ثبت درآمد
۱۱۱.....	نحوه ثبت هزینه
۱۱۲.....	پیش پرداخت هزینه
۱۱۵.....	پیش دریافت درآمد
۱۱۷.....	فرض تعهدی و نقدی
۱۱۸.....	صورت تغییرات سرمایه
۱۱۹.....	نکات کلیدی فصل

۱۲۱.....	تمرین‌ها و مسائل
۱۲۶.....	سوالات چهارگزینه ای

فصل پنجم: گزارش‌های مالی (صورت‌های مالی)

۱۲۷.....	صورت‌های مالی
۱۲۹.....	معرفی انواع صورت‌های مالی
۱۳۲.....	صورت سود و زیان
۱۳۵.....	نمونه ای از صورت سود و زیان
۱۳۵.....	نحوه تهیه صورت سود و زیان
۱۳۶.....	بستن حساب‌های موقت و دائمی
۱۳۶.....	منظور از بستن حساب‌ها در حسابداری چیست؟
۱۳۷.....	در چه زمانی به بستن حساب‌ها نیاز است؟
۱۳۸.....	لیست حساب‌های موقت و دائم
۱۳۸.....	روش بستن حساب‌های موقت در پایان سال
۱۳۹.....	ماهیت حساب خلاصه سود و زیان
۱۳۹.....	مراحل عملیاتی بستن حساب‌های موقت
۱۴۵.....	روش محاسبه میزان مالیات
۱۴۵.....	روش محاسبه اندوخته قانونی
۱۴۶.....	روش محاسبه سایر اندوخته‌ها از قبیل اندوخته احتیاطی
۱۴۷.....	تراز آزمایشی اختتامی
۱۵۰.....	انتقال حساب‌های دائمی به سال بعد
۱۵۱.....	ثبت سند افتتاحیه در سال مالی جدید
۱۵۳.....	ترازنامه
۱۵۵.....	نکات کلیدی فصل
۱۵۶.....	تمرین‌ها و مسائل
۱۶۳.....	سوالات چهارگزینه ای

فصل ششم: اصلاح و تعدیل حساب‌ها

۱۶۸.....	اصلاح حساب‌ها در طول دوره مالی

۱۶۸.....	اصلاح حساب‌ها در پایان دوره مالی
۱۶۹.....	اصلاح پیش دریافت‌های درآمد
۱۷۲.....	اصلاح پیش دریافت‌های هزینه
۱۷۵.....	استهلاک و ثبت هزینه استهلاک
۱۷۹.....	ثبت درآمد و هزینه‌های ثبت نشده
۱۷۹.....	ثبت درآمدهای تحقق یافته ثبت نشده تا پایان دوره مالی
۱۸۰.....	ثبت هزینه‌های تحمیل شده و ثبت نشده تا پایان دوره مالی
۱۸۱.....	اصلاح موجودی ملزومات
۱۸۴.....	تهیه تراز آزمایشی اصلاح شده
۱۸۵.....	نکات کلیدی فصل
۱۸۶.....	تمرین‌ها و مسائل
۱۸۸.....	سوالات چهارگزینه ای

فصل هفتم: موجودی کالا و مواد

۱۹۱.....	عملیات حسابداری در واحدهای بازرگانی
۱۹۲.....	هزینه‌های واحد های تجاری بازرگانی
۱۹۲.....	عملیات حسابداری خرید و فروش
۱۹۲.....	حساب خرید چیست؟
۱۹۵.....	حساب فروش چیست؟
۱۹۸.....	آشنایی با سیستم‌های موجودی کالا (دائمی و ادواری)
۱۹۸.....	سیستم ادواری
۱۹۹.....	ثبت موجودی کالا در سیستم ادواری
۱۹۹.....	سیستم دائمی
۲۰۰.....	ثبت موجودی کالا در سیستم دائمی
۲۰۰.....	موجودی کالا و مقایسه هر دو روش ادواری و دائمی
۲۰۱.....	ثبت سند حسابداری خرید در سیستم دائمی و ادواری
۲۰۳.....	محاسن و معایب دو سیستم (ادواری - دائمی)
۲۰۴.....	آشنایی با محاسبه بهای تمام شده موجودی‌ها (ویژه میانگین FIFO- LIFO)
۲۰۴.....	بهای تمام شده موجودی ها
۲۰۴.....	گردش موجودی کالا

سیستم ثبت ادواری.....	۲۰۵
روشهای محاسبه بهای تمام شده در سیستم ادواری.....	۲۰۵
سیستم ثبت دائمی.....	۲۰۹
محاسبه بهای تمام شده مواد و اشتباهات یک حسابدار.....	۲۱۰
نکات کلیدی فصل.....	۲۱۲
تمرین‌ها و مسائل.....	۲۱۴

فصل هشتم: پیوست‌ها

مقدمه‌ای بر نسبت‌های مالی.....	۲۲۱
طبقه‌بندی کلی نسبت‌های مالی:.....	۲۲۲
گروه اول- نسبت‌های نقدینگی.....	۲۲۲
گروه دوم- نسبت‌های سودآوری.....	۲۲۶
آشنایی با کاربرگ.....	۲۳۰
کاربرگ چیست؟.....	۲۳۰
مراحل تهیه کاربرگ.....	۲۳۱
بخش تراز آزمایشی.....	۲۳۱
بخش اصلاحات.....	۲۳۱
بخش تراز آزمایشی اصلاح شده.....	۲۳۲
تهیه صورتهای مالی بر مبنای کاربرگ.....	۲۳۲
اصلاح و تعدیل حسابهای دفتر کل با اتکاء بر کاربرگ.....	۲۳۲
بستن حسابهای موقت با اتکاء بر کاربرگ.....	۲۳۳
آشنایی با قراردادهای خرید و فروش.....	۲۳۵
آشنایی با برات و سفته.....	۲۳۷
آشنایی با برات و مزایای استفاده از آن.....	۲۳۷
برات؛ یک سند تجاری ویژه.....	۲۳۷
قبول برات گیر.....	۲۳۸
انتقال به دیگران با ظهنویسی.....	۲۳۹
ضامن‌های متعدد برای یک سند.....	۲۳۹
ضامنان پرداخت برات.....	۲۴۰
آشنایی با سفته به عنوان یک سند تجاری مهم.....	۲۴۱

۲۴۱.....	ضمانت اجراء عدم رعایت شرایط شکلی و ظاهری
۲۴۳.....	☐ نکات کلیدی فصل
۲۴۴.....	☐ تمرین‌ها و مسائل
۲۴۶.....	☐ سوالات چهارگزینه ای
۲۴۹.....	منابع و مآخذ

---

www.ketab.ir